

Nr 233.

Av herr **Johanson, Karl August, m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillägg till de av riksdagen godkända grunderna för dyrtidstillägg under budgetåret 1940/41 åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 286 föreslås ett tillägg till de av årets riksdag redan godkända grunderna för dyrtidstillägg under nästa budgetår. Innebörden av detta tillägg är, att efter den 1 juli 1940 skulle ingen som helst gottgörelse för därefter inträdd levnadskostnadsstegring ifrågakomma till de statens befattningshavare m. fl., vilka åtnjuta lön efter äldre avlöningsbestämmelser. Detsamma skulle bliva fallet även beträffande f. d. befattningshavare i statens tjänst (pensionärer) ävensom pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. Det motiv som föredragande departementschefen anfört är, att han ansett, att en övre gräns för dyrtidstilläggen bör åstadkommas vid samma indexläge, som det som f. n. motsvarar övre gränsen för det i lönereglementen av nyare typ stipulerade rörliga tillägget. På frågan om skäligheten av den föreslagna åtgärden har föredragande departementschefen icke ingått.

Man måste dock allvarligen ifrågasätta, huruvida det av Kungl. Maj:t föreslagna tillägget kan anses förenligt med rättvisa och billighet gent emot de befattningshavare och pensionärer det här gäller. Beträffande de berörda *befattningshavarna* måste man hålla i minnet, att de på länge icke fått sina fasta löner reglerade. Deras fasta löner äro därför lägre än motsvarande löner för statens befattningshavare i övrigt. Vad *pensionärerna* angår är det känt och omvittnat, icke minst i riksdagen, att deras pensioner äro knappt tillräckliga och i behov av snar förbättring. I bankoutskottets utlåtande nr 18 vid årets riksdag anfördes bl. a., att "behov av en pensionsförbättring i många fall gör sig gällande samt att, därest levnadskostnaderna skulle fortsätta att stiga, olägenheterna av ett fortsatt undanskjutande av pensionsfrågans lösning komme att framträda allt starkare". Utskottet uttalade jämväl en förhoppning om att förslag till dylik förbättring om möjligt skulle framläggas för 1941 års riksdag. Då riksdagen tog ställning till detta bankoutskottets utlåtande, torde knappast någon hava tagit med i beräkningen, att grunderna för till pensionärerna utgående dyrtidstillägg vore avsedda att försämrans på sätt som föreslagits i propositionen nr 286; detta så mycket mindre som riksdagen redan fattat beslut ifråga om dyrtidstilläggen för kommande budgetår.

Att under sådana förhållanden fastställa en levnadskostnadsindex av 188 som övre gräns för dyrtidstilläggen åt de grupper befattningshavare och

pensionärer, som det här är fråga om, kunna vi icke finna skäligt. Motivet, att dyrtidstilläggen böra fastlåsas vid den nivå (nya levnadskostnadstalet 120), vilken är bestämd för nyreglerade löner, anse vi på grund av de skäl som här ovan berörts icke bärande. Även om vi vilja godtaga uppfattningen, att tidsläget kräver allehanda offer av medborgarna, nödgas vi komma till den slutsatsen, att den föreslagna offerbördan för här berörda medborgargrupper — med hänsyn till deras ringa bärkraft — blir för betungande. Man bör icke förbise, att dyrtidstilläggen ge allenast en starkt reducerad gottgörelse för stegringen i levnadskostnaderna och att den levnadskostnadsstegring, som redan inträtt — och som den 1 juli 1940 med största sannolikhet torde hava överskridit talet 188 — redan medfört en betydande sänkning av levnadsstandarden för de medborgare, det här är fråga om. Vår betänklighet ökas ännu mera inför sannolikheten av, att levnadskostnadsindex — alla ansträngningar i motsatt riktning till trots — kommer att stiga högst avsevärt över talet 188 under loppet av nästa budgetår.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 286 angående tillägg till de av riksdagen godkända grunderna för dyrtidstillägg under budgetåret 1940/41 åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl.

Stockholm den 1 juni 1940.

Karl Aug. Johanson.

C. A. Härdin.

Oscar Gottfrid Karlsson.

P. Granath.

Helge Bäcklund.

Nils Holmström.